

Tisztelt Miniszter Úr! Tisztelt Ünneplő Csillaghegyiek!

Március 15.-e ünneplésére jöttünk össze, megemlékezni arra az eseményről, amely a XIX. századi történelmünk talán leginkább meghatározó napjait szimbolizálja. Az ünnepnapok egy- egy napként jelentkeznek életünkben, de nem szabad elfeledni, hogy bár ez a nap jelképesen sokaknak csak magát az 1848-49-es forradalmat és szabadságharcot jeleníti meg, annak eseményei, a forradalmi és honvédő harcok nem érthetők a történelmi előzmények nélkül, és nem értelmezhetők e dicsőséges és tragikus eseményeknek az - akár napjainkig is terjedő – valóságos és eszmei utóélete sem.

Ha azt kérdezi valaki, miért volt más a magyar forradalom és szabadságharc, mint az 1848 tavaszán Európa más országaiban is fellángoló revolúciók sora, miért is tudott másfél évig fennmaradni a forradalmi láng hazánkban, miközben a többi országban legfeljebb fél év után ellobbant, akkor ki kell mondani, hogy a magyar társadalmi fejlődés egy különleges szakaszában érkeztek hozzánk a hírek a Franciaországban, Olaszországban és a Bécsben történt eseményekről. Nyugat- Európában a forradalmi események főszereplői a diákok és a polgárok voltak, ám Magyarországon a polgári fejlődés még nem alakította ki az ehhez szükséges kritikus néptömeget. Miközben például az 1848-as februári francia forradalom már nem csupán a polgári szabadság eszméinek érvényesülését, hanem munkásjogokat is zászlajára tűzött, sőt Németországban már megjelent a Kommunista Kiáltvány, nálunk még a feudális jogok és örökségek felszámolásának, de főleg a nemzeti önállóságnak a kérdése volt a középpontban.

Ilyen körülmények között nyugodtan kijelenthető, hogy az 1848-as hazai események eszmei gyökere mélyebben gyökeredzik az 1789-es francia forradalomban, mint az 1848-asban, hiszen a március 15.-ét megelőző hetek, hónapok politikai történései, az utolsó rendi gyűlésen történt „disputák” a polgárság kifejlődését gátló feudális viszonyok felszámolásáról, és a nemzeti önállóságról folytak. De hogy érzékeljük az akkori országgyűlés emberi és társadalmi nagyságát, ki kell mondani, hogy ami Pozsonyban történt, az végül is európai szinten lett egyedi és különleges, hiszen maga a kiváltságos rend, a nemesség és a papság önként mondott le előjogairól, elindítva a társadalom egészét a polgárrá válás útján. A Kossuth vezette küldöttség március 14.-án így már nem csupán a Kossuth által a hónap elején az országgyűlésben felvázolt teendőkről, hanem az országgyűlés által immár elfogadott feliratról, azaz törvényjavaslatról tárgyalhatott Bécsben. Ezáltal vált március 15 nem csupán néhány tenni akaró, és álmodozó diák lázadásává, hanem egy nemzet magára találásává, nem csupán a bécsi udvar által rebellióknak nevezett megmozdulássá, hanem egy, a történelmi keretein belül újraéledő Magyarország felépítésének nyitányává. Ez a társadalmi, nemzeti közmegegyezés tette azt is lehetővé, hogy az 1848-as forradalom hazánkban – a külső támadásokig – nem fordult véres eseménnyé.

Akkor tavasszal mindenki abban hitt, hogy ez a lendület, ez a lelkesedés, és főleg a nemzettudat tüze megvalósíthatja a történelmi Magyarország egységét és szabadságát. Ma már tudjuk, ez kevés volt a külső erők ellen, és Világosnál térdre kényszerültek a szabadságért küzdők, ahogy azt imént hallott versben Petőfi váteszként megénekelte. Ahhoz, hogy méltóan emlékezzünk, a tanulságokat ezért minden korban az adott kor viszonyai tükrében kell újra, és újra megfogalmazni.

Nem tudjuk, hogy miként gondolta mindezt az 1848-as forradalmi napokon a mai Csillaghegy részét képező Kissing pusztá egyes adatok szerint akkor itt élő 5 lakója, de engedjék meg, hogy helyette idézzem a Csillaghegyi Polgári Kör egykori elnökének, Karádi Győzőnek a március 15.-ével kapcsolatban 1926-ban megjelent gondolataiból azt, miként vélekedik egy bukás, és nemzeti gyász – nevezetesen Trianon - után a nemzet szabadságának és felemelkedésének kérdéséről. Idézem:

„Vannak a háborúnak láthatatlan halottai, amik bár csak a lelkünkben élnek, mégis megölte őket a háború tüze és nagy üresség maradt utánuk. Egy hosszú kulturális fejlődésnek kivirágzásai: eszmények, melyek irányt mutattak és lendületet adtak; szépségek és jóságok, melyek életünk értékeit képezték. Velük együtt meghalt a társadalom is. „

E tragikus gondolatok után néhány sorral később ugyanakkor talán nekünk is utat is mutat egykori elnökünk megemlékezése:

„A meghalt társadalom még föltámadhat, föl kell támadnia, de csak akkor, ha visszaszáll belé a lélek, amely éltette. Újra meg kell tanulnunk látni, hogy észrevegyünk másokat is ott, ahol egyedül képzeltük magunkat; jobban hallani, hogy megértsük a mások szavát is. Meg kell megint szoknunk, hogy a kezünk nemcsak arra való, hogy ökölbe szoruljon, hanem arra is, hogy megszorítsa a felénk nyújtott kezét. De meg kell kísérelnünk, ha magunkért nem: a gyermekeinkért. Ne átkozzanak, hogy tönkre tettük ősi örökségünket. Mi élhetünk másképp is: beleszülettünk egy társadalomba, amely ismerte a szeretetet, bizalmat, kölcsönös megbecsülést, a barátság melegét. Ehhez a szebb, emberibb élethez nekik is van joguk.....”

A 167 évvel ezelőtti március 15-re, a szabadság és a társadalmi közmegegyezés napjára emlékezve nekünk is feladatunk, hogy napjaink viharai és eszmei zűrzavara között megtaláljuk, és érvényre juttassuk az 1848-as hősök által, és egykori elnökünk szavai által képviselt erkölcsi értékeket. Miként az idézetben elhangzott: „ha magunkért nem, a gyermekeinkért!”

E gondolatok jegyében kívánok mindenkinek a Csillaghegyi Polgári Kör Egyesület nevében mély érzésekkel teli ünneplést a holnapi naphoz.